

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Ostrava-Mariánské Hory, Gen. Janka 1208

Gen. Janka 1208, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory

Identifikátor školy: 600 145 301

Zřizovatel:

Město Ostrava, Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky,
Přemyslovců 63, 709 36 Ostrava-Mariánské Hory

Školský úřad Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava

Termín konání orientační inspekce: 6. - 9. červen 2000

Čj.	146 243/00-05043
Signatura	on6ct121

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava-Mariánské Hory, Gen. Janka 1208 je úplnou základní školou. V době orientační inspekce navštěvovalo 28 tříd 697 žáků. Kromě hlavní budovy jsou žáci nižších tříd 1. stupně vyučováni i v budově v Podlahově ulici. Součástí školy je školní družina s šesti odděleními. Škola je zálohovanou organizací. Rada školy zatím nebyla zřízena.

V 1. - 9. ročníku jsou žáci vzděláváni podle programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2. V každém postupném ročníku 2. stupně je otevírána jedna třída, v níž jsou žáci vzděláváni podle programu pro rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů čj. 21 968/96-22. Městský obvod Mariánské Hory a Hulváky dosud nenaplnil znění § 14 odst. 1 zákona 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, a nevydal vyhlášku o spádových obvodech základních škol, jichž je zřizovatelem.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Navštíveno bylo 7 vyučovacích hodin ve třídách 4. – 8. ročníku.

Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Časová dotace odpovídá schváleným učebním plánům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 a čj. 21 968/96-22 pro čtyři třídy s rozšířeným vyučováním matematiky. V souladu s učebními osnovami byly vypracovány obvyklým způsobem tematické plány. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna, k obsahové duplicitě při plánování výuky předmětu nedochází. Škola nenabízí v oboru český jazyk nepovinný ani volitelný předmět. Žáci 9. ročníku jsou připravováni učitelkami k přijímacím zkouškám na střední školy i v době mimo vyučování.

Z personálního hlediska je veškerá výuka češtiny na druhém stupni svěřena pěti učitelkám, z nichž pouze tři mají odbornou i pedagogickou způsobilost k výuce češtiny, a z celkového počtu 52 hodin českého jazyka, které jsou týdně odučeny na 2. stupni, vyučují 32 hodin, tj. 62 %. Zbývající dvě učitelky mají sice vysokoškolské pedagogické vzdělání, ale jsou bez odborné způsobilosti k výuce sledovaného předmětu. Dvě z učitelek češtiny vyučují na škole 1. rokem, přesto jim nebyl přidělen uvádějí učitel. Předsedkyní předmětové komise českého jazyka, jejíž členové se scházejí k jednáním několikrát ročně, je zkušená učitelka s mnohaletou praxí na základní škole. Zápisy z jednání předmětové komise jsou vedeny běžným způsobem. Z 15 vyučujících češtiny na 1. stupni je 10 odborně i pedagogicky způsobilých pro výuku na 1. stupni základní školy, 5 učitelek, které vyučují ve 4. a 5. třídách, absolvovalo vysokoškolské pedagogické studium českého jazyka pro výuku na 2. stupni ZŠ.

Výuka předmětu český jazyk je realizována v kmenových třídách i v odborných učebnách, které jsou přiděleny jednotlivým vyučujícím. Všechny navštívené třídy jsou pedagogicky podnětné a standardně vybavené, vyzdobené jsou převážně pracemi žáků, výukovými nástěnnými obrazy, barevnými aktuálními nástěnkami s údaji o výsledcích třídy, některé obsahují i školní řád a v zásadě poskytují dostatek prostoru pro veškeré vhodně zvolené vyučovací metody a aktivity.

Škola zajišťuje žákům ucelenou řadu učebnic (na 1. stupni učebnice nakladatelství ALTER, na 2. stupni učebnice českého jazyka SPN). Rovněž nová Pravidla českého pravopisu jsou žákům školou poskytovány v dostatečném počtu výtisků. Vybavení kabinetu českého jazyka cvičebnicemi, nástěnnými didaktickými tabulemi, odbornou literaturou a audionahrávkami je v zásadě na standardní úrovni. Řadu materiálů, cvičných textů, kartiček s pojmy apod. si

učitelé připravují dle aktuální potřeby na školním kopírovacím stroji. K dispozici žákům je i školní žákovská knihovna s dostatečným počtem titulů z oblasti beletrie i odborné literatury.

Žáci píší každoročně šest kontrolních diktátů, několik kontrolních prověrek z mluvnického učiva, čtyři až pět kontrolních slohových prací. Písemným projevům žáků není vždy věnována odpovídající pozornost, školní sešity žáků jsou vyučujícími v některých třídách kontrolovány a opravovány jen velmi zřídka, mnohde nejsou důsledně vyžadovány opravy gramatických chyb. Některé slohové práce nejsou vyučujícím dosud opraveny, ačkoli byly vytvořeny již před několika měsíci.

Po organizační stránce se v některých hodinách projevila tvořivost a metodická zdatnost vyučujících. Jejich pokyny byly v zásadě promyšlené a srozumitelné. Sled a výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva, věkovým zvláštnostem žáků i specifickému složení třídy. Učitelky využily v hodinách různé vyučovací metody procvičování a výkladu, samostatné práce s učebnicemi a textovými pomůckami, žáci pracovali v sešitech i na tabuli, při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými.

Ve zhlédnutých hodinách byl čas efektivně využíván a jednotlivé aktivity byly za sebou logicky řazeny. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly logické a funkční. Žáci byli kontrolováni, opravováni a prokazovali většinou průměrné vědomosti. Při hodnocení výkonů žáků vyjadřovali učitelé pozitivní postoje. Jen v jedné z navštívených hodin byli žáci v závěru hodiny vyzváni k sebehodnocení.

Žáci 1. stupně byli motivováni pochvalou, povzbuzením, ohodnocením úspěšné žákovské práce a aktivity ve vyučování. Motivační prvky se na 2. stupni objevovaly jen zřídka.

Dohodnutá pravidla jednání byla většinou respektována a přijata jak učiteli, tak žáky. Komunikace mezi učiteli a žáky byla v některých hodinách na dobré úrovni, ve všech hodinách měli žáci možnost vyjádřit svůj vlastní názor a byli jako osobnosti respektováni. Všichni vyučující českého jazyka mají pozitivní a citlivý přístup k žákům. Ačkoli u většiny žáků převládal pozitivní vztah k výuce, přesto se ve dvou třídách vyskytly vážnější kázeňské projevy, které negativně narušovaly výchovně-vzdělávací proces.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako dobrá.

Dějepis

Ve třech třídách 6. – 8. ročníku byly provedeny hospitace v hodinách dějepisu.

Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech těchto třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách i v tematických plánech vyučujících. Celková dotace předmětu na 2. stupni je ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky 7 hodin, v ostatních třídách 8 hodin. Kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, škola má standardním způsobem zpracované tematické plány. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky dějepisu byly v zásadě splněny.

Ze tří vyučujících dějepisu na 2. stupni mají dvě odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce sledovaného předmětu, jedna učitelka je pouze pedagogicky způsobilá.

Učebny jsou pro výuku vhodné, pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené vzhledem k věku žáků převážně didaktickými nástěnnými materiály, historickými mapami a srovnávacími přehledy. K dispozici jsou meotary, video, kopírka, dostatečný počet odborných publikací. Vybavení tříd školním nábytkem je na běžné úrovni, žákovské lavice a židle jsou starší, místy i poškozené. Tempo výuky bylo přiměřené. K dispozici žákům jsou učebnice opatřené schvalovací doložkou MŠMT ČR, z nových moderních atlasů mají žáci

možnost využívat Atlas starověku a Atlas středověku, pro období novověku jsou atlasy objednány.

Výuka byla v podstatě dobře organizována, pokyny vyučujících byly srozumitelné, jejich požadavky se jevíly přiměřené věku žáků. V úvodní části každé z vyučovacích jednotek byl vždy stanoven didaktický cíl. Forma přednesu nové látky se realizovala především výkladem a dialogem s žáky, metodika vyučujících byla velmi pestrá. Organizace hodin umožňovala samostatnou práci žáků, kteří byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování probíraných problémů. I když převládá frontální způsob výuky, přesto byly použity efektivně i formy práce ve skupinách. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat různými metodami. Hodnocení žáků bylo prováděno objektivně. Motivace byla v hodinách zaznamenána pouze sporadicky. V závěru hodin věnují vyučující minimum času na jejich vyhodnocování, patrná nebyla ani sebeevaluace žáků.

Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky. Inspekce kladně hodnotí správnost a účelnost verbální i neverbální komunikace učitelek. Záporně jsou hodnoceny kázeňské problémy některých žáků, které byly v procesu výuky dosti patrné.

Celkově je úroveň výuky dějepisu ve většině sledovaných ukazatelů hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyk

Škola nabízí svým žákům výuku dvou cizích jazyků, jazyka anglického a německého. Tříhodinová týdenní dotace zavedená ve všech ročnících, v nichž je cizí jazyk vyučován, odpovídá vzdělávacímu programu Základní škola. V některých třídách byla výuka cizího jazyka zahájena až v 5. ročníku.

Materiály předložené v průběhu inspekce neprokazují, že učivo tří etap vzdělávacího programu bylo rozděleno do jednotlivých ročníků. Vyučující zpracovaly tematické plány, ale při jejich zpracování vycházely z používaných učebnic (vazba na vzdělávací program Základní škola je méně jasná). V řadě případů proto došlo k významným přesunům učiva mezi jednotlivými etapami vzdělávacího programu Základní škola. Přesuny učiva, pokud jsou promyšlené a zdůvodněné, jsou v zásadě možné. Při přesunech většího rozsahu je však třeba vzít v úvahu zájem žáka. Přesuny učiva, ke kterým ve škole dochází, by mohly poškodit žáky, kteří v průběhu školní docházky přejdou na jinou školu. Dalším problémem, kterému škola zatím nevěnovala dostatečnou pozornost, je postupné vyrovnávání obsahu učiva v třídách, které začaly cizí jazyk studovat až od 5. ročníku.

Cizí jazyky vyučují učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro 1. a 2. stupeň. Potřebné jazykové a metodické dovednosti získaly studiem cizího jazyka na vysoké škole, resp. prohloubily své jazykové dovednosti studiem v kursech. V průběhu hospitací prokázaly velmi dobrou aktivní znalost jazyka. Věcná a odborná správnost výuky byla vcelku dodržena.

Výuka je realizována jak v kmenových třídách, tak v odborných učebnách. Výzdoba tříd je v některých případech orientována na cizí jazyk. Využívány jsou nástěnné tabule s přehledy hlavního gramatického učiva, žáci mají k dispozici slovníky, nechybí videomagnetofon. Ke kvalitním učebnicím byly pořízeny odpovídající zvukové nahrávky. Vyučující mají k dispozici magnetofony. Ne vždy však byla kvalita nahrávek vyhovující.

Vybavení školy pomůckami a odbornou literaturou pro výuku cizích jazyků je průměrné. Lze doporučit doplnění kabinetu další odbornou literaturou. Prostředí učeben je podnětné a estetické. Podmínky pro dodržování psychohygienických zásad jsou splněny.

Učitelky se snažily žáky zaujmout žáky nápaditými motivačními postupy, ale v některých hodinách se neobjevila účinná motivace žáků (lexikálně či gramaticky zaměřené hry, soutěže,

předvádění scének, dialogy). Ve většině hodin byla použita magnetofonová nahrávka. Lze doporučit častější zařazování a větší rozsah práce s magnetofonovými nahrávkami. Ne vždy byla použita vstupní motivace (oznámení cíle hodiny), hodiny obvykle neobsahovaly závěrečné shrnutí a zhodnocení práce žáků.

Vyučující měly snahu vést hodiny v cizím jazyce. Ne vždy se jim však podařilo vyhnout se nežádoucí interferenci mateřského jazyka (pokyny pro práci byly občas zbytečně překládány do češtiny). Učitelky respektovaly osobnost žáků. Aktivita žáků byla většinou spíše nadprůměrná, v některých hodinách u části žáků se projevil nezáměr o předmět. Pozitivní vztah k výuce však převládal. Komunikace vyučujících (pohotovost a kvalita vyjadřování) byla hodnocena ve všech navštívených hodinách jako velmi dobrá. Vyučující mají citlivý přístup k žákům, kázeňské problémy nebyly v hodinách zaznamenány.

Výuka cizích jazyků je celkově hodnocena jako dobrá.

Prvouka v 1. a 2. ročníku

Ve třech třídách 1. a 2. ročníku byly provedeny hospitace v hodinách prvouky.

Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech těchto třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku i v tematických plánech vyučujících. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, neboť škola má dobře zpracované tematické plány pro všechny ročníky a všechny předměty. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy.

Všech šest vyučujících splňuje podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro práci na 1. stupni základní školy. Učebny jsou pro výuku vhodné, pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené vzhledem k věku žáků převážně veselými barevnými obrázky a výtvarnými pracemi žáků.

Žákovské lavice a židle jsou staré, případně renovované. Ve vyučovacích hodinách byla využita audiovizuální technika. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvíle byly zařazeny. Prostorové podmínky vyhovují, pouze v jedné třídě jsou stísněné.

Vyučovací hodiny byly kvalitně připravené, dobře promyšlené, s optimálním rozvržením učiva. Velmi dobrá byla příprava tabule. Žáci všech tříd mají velmi dobře vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedou se soustředit i samostatně pracovat. Patrná byla diferenciací učiva podle schopností žáků. Byly respektovány didaktické zásady, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly aktivizující a tvořivé formy práce, což značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly užívány převážně tabule, učebnice nakladatelství Prodos, pracovní listy a kartičky s různými úkoly. K procvičování učiva měly vyučující dostatek času. V závěru hodin věnovaly vyučující minimum času na jejich vyhodnocování, patrná nebyla ani sebeevaluace žáků.

Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky. Inspekce vysoce hodnotí správnost a účelnost verbální i neverbální komunikace učitelů.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky prvouky hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis

Výuka přírodopisu odpovídá v časové dotaci učebnímu plánu včetně členění učiva do jednotlivých ročníků.

Předmět vyučují tři pedagogicky a odborně způsobilé vyučující. Hospitace proběhly v jedné vyučovací hodině u každé z nich.

Výuka probíhá v kmenových třídách. Každá je alespoň částečně vybavena pro výuku daného předmětu. Didaktickou techniku včetně videa mají vyučující k dispozici.

Žáci se učí podle kvalitních učebnic nakladatelství Prodos. Kabinet přírodopisu je velmi dobře vybaven pomůckami vhodnými pro všechny ročníky. Psychohygienické podmínky žáků ve vyučování jsou na dobré úrovni.

Výuka byla vhodně metodicky uspořádána a ve všech základních částech hodiny byli žáci plně zapojeni do výuky, ochotně spolupracovali, měli o předmět zájem a prokazovali celkově velmi dobré vědomosti. Vyučující stále podněcovaly žáky problémovými otázkami. Žáci často formulovali samostatně závěry a uplatnili svůj názor na řadu problémů. Velmi dobře komunikovali. Nové učivo bylo logicky vyvozováno, byla uplatňována zpětná vazba, žáci prokázali schopnost pracovat s textem v učebnici.

Vyučující vedly výuku energicky, pevně, ale současně žáky nestresovaly neúměrnými požadavky nebo strohým přístupem.

V oblasti interakce a komunikace byl kladen důraz na kvalitní projev učitele a ten je vyžadován i od žáků. V hodinách se často objevovalo průběžné hodnocení práce žáků.

Vztah vyučujících k žákům byl bezprostřední, partnerský, přiměřeně náročný a vytvářel prostor pro atmosféru vzájemné důvěry i spolupráce.

Žáci většinou projevovali zájem o předmět, a pokud dostávali prostor k vyjádření, prokazovali znalosti na dobré úrovni, přiměřené nárokům vyučujících.

Všechny vyučující dosahují se svými žáky výrazných úspěchů v biologických olympiádách i v regionální soutěži „Příroda s otazníky“. Laboratorní práce jsou v souladu s učebními osnovami, vyučující je pravidelně kontrolují, forma zápisu je přehledná a výstižná.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky přírodopisu hodnocena jako vynikající.

Matematika

Týdenní hodinová dotace odpovídá schváleným učebním plánům. Učivo je členěno do jednotlivých ročníků v souladu s učebními osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Porovnáním předložených tematických plánů se zápisy v třídních knihách bylo zjištěno, že nedochází k obsahové duplicitě učiva a je zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání a aktuálnímu složení tříd. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Výuka je většinou zajištěna učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro vyučování na základní škole, jedna třída je vyučována nekvalifikovanou učitelkou. Vyučující ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů získaly specializaci pro vyučování matematiky. Ve škole je matematika převážně vyučována v poloodborných učebnách, které jsou pro výuku matematiky účelně a vhodně vybaveny. Výukové prostory podle subjektivního posouzení odpovídají psychohygienickým zásadám. Jsou vybaveny starším školním nábytkem. Žáci používají novější učebnice z nakladatelství Kvarta a SPN a sbírky úloh, ve všech třídách je učivo procvičováno v pracovních sešitech (nakladatelství TV Graphics). Škola pro výuku zapůjčuje žákům kapesní kalkulátory. Kabinet matematiky je dostatečně vybaven pomůckami a didaktickou technikou.

Vyučování probíhalo podle jasných a srozumitelných organizačních pokynů. Výběr, sled a množství informací bylo přiměřené náročnosti učiva a specifickým podmínkám tříd. Učitelé sledovali, na co žáci navazovali a čeho mají v průběhu výuky dosáhnout. Většina vyučovacích hodin byla věnována procvičování a opakování učiva probraného ve čtvrtém čtvrtletí školního roku jako příprava na čtvrtletní písemnou práci. Žáci řešili úlohy v pracovních sešitech a podle

zadání učiteli. Organizace výuky ve většině hodin umožňovala žákům pracovat individuálním tempem, vyučující podporovali alternativní možnosti řešení úloh. Ve většině hodin byl vyučovací čas velmi dobře využit, žáci byli aktivní. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Na začátku vyučování seznámili učitelé žáky s cílem a stavbou hodin. V průběhu výuky průběžně většinou pozitivně hodnotili výsledky učení. Otázky při opakování a zkoušení byly zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí, měly ucelenou myšlenkovou strukturu a navazovaly na probírané učivo. Hodnocení výkonů žáků bylo objektivní, spravedlivé, učiteli zdůvodněné. Zadávané úkoly byly přiměřené, žákům byla poskytována pomoc. Polovina hodin měla závěr s hodnocením práce.

Spolupráce a komunikace se ve výuce odehrávala podle známých, akceptovaných a respektovaných pravidel jednání. Vyučující respektovali osobnost žáků, komunikace byla založena na vzájemné důvěře. V hodinách byla připouštěna různost názorů, byl vytvořen prostor pro diskusi. Výuka se konala v prostředí důvěry, spolupráce a přiměřené tolerance. Verbální a neverbální komunikace učitelů měla velmi dobrou úroveň. Projevy nežádoucího chování žáků v navštívených hodinách nebyly pozorovány. Většina žáků měla k výuce matematiky pozitivní vztah.

Na základě zjištěných skutečností je kvalita výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodovědné předměty

V rámci skupiny přírodovědných předmětů bylo hospitováno v hodinách fyziky a chemie.

Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá schváleným učebním plánům. Srovnáním tematických plánů a zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami schváleného vzdělávacího programu, při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě, výuka mezi jednotlivými ročníky je kontinuální. V chemii jsou prokazatelně prováděny laboratorní práce v dostatečném počtu, v navštívených hodinách fyziky v 7. ročníku byla provedena 1 laboratorní práce, v 8. a 9. ročníku laboratorní práce provedeny nebyly. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování.

Chemii a fyziku vyučují ve škole čtyři učitelky odborně a pedagogicky způsobilé pro vyučování v základní škole. Pro komplikovanou situaci během školního roku ředitel nezajistil pro výuku fyziky v 8. a 9. ročníku s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů pedagoga se specializací pro vyučování fyziky. Hospitace proběhly u jedné vyučující chemie a jedné vyučující fyziky. Vyučování probíhá v odborných učebnách fyziky a chemie, které jsou vybaveny vhodně a účelně. Učebny podle subjektivního hodnocení odpovídají psychohygienickým normám, školní nábytek je starší. Kabinety fyziky a chemie jsou velmi dobře materiálně vybaveny.

Většina hodin byla vedena podle jasných a srozumitelných pokynů, množství informací bylo přiměřené věkovým zvláštěnostem žáků. Učitelky sledovaly, na co žáci navazují. Hodiny měly organizační formu hromadného vyučování a byly věnovány opakování učiva probraného ve čtvrtém čtvrtletí školního roku, v chemii i výkladu nové látky, při němž byly vhodně využity životní zkušenosti žáků. Zadávané úkoly byly většinou řešeny jednotlivými žáky u tabule. V jedné hodině fyziky byly předneseny referáty žáků. Vyučovací čas byl efektivněji využit ve výuce chemie. Učivo bylo zpravidla interpretováno věcně správně.

Učitelky na začátku hodin seznámily žáky s cílem a stavbou vyučovací jednotky. Žáci byli v průběhu vyučování objektivně hodnoceni, byla oceňována jejich snaha a aktivita. Otázky při opakování a zkoušení byly spíše zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí, v chemii také na aplikaci učiva v praxi. Úkoly byly přiměřeně náročné, žákům byla poskytována pomoc.

Klasifikace zkoušených žáků byla spravedlivá a objektivní, vyučujícími zdůvodněná. Hodiny fyziky postrádaly závěr s hodnocením výkonů žáků a s analýzou nejčastějších nedostatků.

Spolupráce a komunikace mezi zúčastněnými měla v chemii stanovená pravidla, která byla žáky respektována, což hodiny fyziky postrádaly. Vyučující respektovaly osobnost žáků a vytvářely prostor pro diskusi. Myšlenky obsažené v žákovských odpovědích byly často rozvíjeny. Ve výuce chemie bylo zjevné, že vyučující je žáky respektována. Verbální a neverbální komunikace vyučujících byla na dobré úrovni. Učitelka fyziky nezvládla některé projevy nežádoucího chování žáků. Ve vyučování byli žáci přiměřeně aktivní.

Celková úroveň výuky fyziky a chemie je hodnocena jako dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově je škola hodnocena v oblasti kvality vzdělávání v předmětech, jež byly hospitovány v průběhu orientační inspekce, jako škola velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Hodnocení kvality řízení

K 4. květnu 1998 ředitel školy vypracoval novou koncepci školy. Zpracování koncepce bylo ovlivněno okolnostmi spojenými se sloučením obou základních škol v Mariánských Horách a faktem, že koncepce byla zpracována pro předpokládané konkursní řízení. Průběh orientační inspekce prokázal, že většina záměrů nastíněných v koncepci je postupně realizována. Přesto by stálo za úvahu vypracovat koncepci novou, projednat ji s pedagogickými pracovníky a především se zřizovatelem. Hlavně oblast výchovně vzdělávací (ale i další) by si nový širší pohled zasluhovala. Koncepci doplňuje „Program na prevenci sociálně-negativních jevů a prevenci zneužívání návykových látek“ z 28. září 1999.

Z koncepce vychází „celoroční plán práce školy na školní rok 1999-2000“ s přílohami (obsahují dílčí plány zahrnující všechny oblasti výchovně vzdělávacího procesu) doplněný „plánem práce a kontrol“ členěným na jednotlivé měsíce školního roku.

Předložené učební plány pro 1. - 5. ročník, pro 6. - 9. ročník a pro třídy s rozšířenou výukou dokládají nedodržení minimální dotace volitelných předmětů v 7. - 9. ročníku. Pro volitelný předmět je plánována jednododinová dotace ve všech třech ročnících. Ve třech třídách 9. ročníku po ukončení školního roku 1999-2000 nebude odučeno v průběhu 2. stupně šest vyučovacích hodin volitelného předmětu. Hodinová dotace volitelného předmětu nynějších tříd 7. a 8. ročníku bude muset být zvýšena v následujících dvou letech, má-li být po ukončení 9. ročníku v letech 2000-2001 a 2001-2002 minimální dotace splněna.

Žákům 7. - 9. ročníku je nabízen vždy jeden druh volitelného předmětu na ročník. Třída je ve volitelném předmětu dělena na dvě skupiny. Nepovinné předměty nejsou ve škole zavedeny.

Organizační řád školy z 31. srpna 1998 uvádí výhradně povinnosti žáků. Práva žáků jsou zmíněna v jediném z desíti bodů tzv. mravního řádu školy.

Vedle pedagogické rady využívá ředitel školy jako poradní orgán i širší vedení školy a metodická sdružení a předmětové komise.

Výchovná poradkyně pracuje podle rámcového plánu členěného do jednotlivých měsíců školního roku. Zajišťuje spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou. Vede evidenci integrovaných žáků (v tomto školním roce 81) a projednává se zákonnými zástupci individuální

vzdělávací programy. Individuální vzdělávací plány pro žáky se specifickými poruchami učení a pro další postižené žáky jsou zpracovány. Reedukační péče je integrovaným žákům poskytována v devíti skupinách. Podpisy zákonných zástupců na některých individuálních plánech však chybějí. Potřebné pomůcky pro reedukační výuku jsou zajištěny (bzučák, odborná literatura, učebnice). Reedukační péče je poskytována přímo ve škole v šesti skupinách pro 33 žáky. Výchovná poradkyně sleduje termíny platnosti posudků vypracovaných pro integrované žáky. Zabezpečuje potřebné poradenské služby pro ostatní pedagogické pracovníky, zákonné zástupce a žáky také v oblasti volby povolání. Konzultační hodiny jsou pro žáky stanoveny dvakrát týdně, pro rodiče jednou týdně na základě domluvy, ale jsou možné i jindy. V součinnosti s vedením školy se podílí na prevenci negativních jevů. Záznamy z výchovné komise jsou vedeny. Žáci jsou informováni prostřednictvím nástěnky u vchodu školy. Telefonní číslo výchovné poradkyně mají žáci zapsáno v žákovských knížkách. Kabinet výchovné poradkyně je účelně a vkusně vybaven nábytkem, takže jednání s rodiči a žáky je možno vést v příjemném prostředí.

Úroveň vedení povinné dokumentace školy je velmi dobrá. V průběhu inspekce předložil ředitel školy všechny požadované dokumenty. Název školy uvedený v posledním rozhodnutí o zařazení do sítě škol (čj. 01/07/99-112) z 1. července 1999 nesouhlasí s názvem uvedeným v zakládací listině školy z 18. prosince 1995. V zakládací listině je totiž označení části městského obvodu zkráceno na „Mar.“ Nesoulad může být nejlépe vyřešen vydáním dodatku k zakládací listině.

Při kontrole protokolů z komisionálních zkoušek, které proběhly v posledních dvou letech, bylo zjištěno, že žáci, kteří nemohli být na konci 1. pololetí klasifikováni pro nedostatek podkladů, byli podrobeni komisionálnímu přezkoušení. Komisionální zkoušení bylo nadbytečné. Žákům není možno ukládat povinnosti, které nejsou podloženy ustanovením zákona či vyhlásky. Je nutno určit náhradní termín klasifikace a podklady získat běžným způsobem, tj. zkoušením přímo ve vyučovací hodině ve třídě před ostatními žáky třídy. V jednom ze dvou případů, k nimž došlo v školním roce 1999-2000, byla žákyně hodnocena nedostatečnou známkou ze všech třinácti předmětů učebního plánu 9. ročníku, protože se ke komisionálním zkouškám nedostavila. Termín komisionálních zkoušek byl u několika předmětů posunut až do měsíce dubna, což odporuje ustanovení, že klasifikace 1. pololetí musí být uzavřena do 31. března. Ředitel školy přislíbil ještě v průběhu inspekce nápravu. Pololetní klasifikaci žákyně zrušil a vydal nové vysvědčení, na němž je uvedeno, že žákyně nebyla v 1. pololetí klasifikována. Komisionální zkoušení další žákyně, která nemohla být klasifikována na konci 1. pololetí školního roku 1999-2000, bylo poznamenáno obdobnými pochybeními (zkoušena ze všech dvanácti předmětů 7. ročníku, v jednom dni absolvovala až dvě zkoušky, nedošlo však k posunutí klasifikace do dubna). V tomto druhém případě byla klasifikace mírnější. Žákyně nebyla klasifikována nedostatečnou známkou. Bylo by možné postupovat při nápravě obdobným způsobem jako v případě prvním. Další případy z let předchozích už napravit nelze.

Odklady povinné školní docházky, které byly vystaveny v posledních dvou letech, jsou ve většině případů vydávány v souladu se závaznými právními předpisy. Ovšem rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky čj. 55/2000 bylo vystaveno na základě odborného posouzení provedeného klinickým psychologem, ten ale není zmíněn v § 34 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. V jednom případě bylo rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky vydáno až po začátku školního roku. Šlo o rozhodnutí s čj. 38/1999 vydané 7. října 1999. Ředitel školy nebral při vydávání rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky ohled na to, že dítě je povinno zahájit školní docházku po ukončení šestého roku věku už 1.

září. Při rozhodování o odkladu školní docházky nechránil zájem státu a společnosti.

Do katalogových listů je v příslušné rubrice vpisován důležitý údaj o žákovi, a sice číslo jednacích odkladu školní docházky, případně je v něm poznačeno, že zákonní zástupci nesplnili povinnost přivést dítě k zápisu a zajistit, aby 1. září po ukončení šestého roku věku nastoupilo do 1. ročníku. Ne vždy je však porušení zákona hlášeno přestupkové komisi městského obvodu. Kontrolované katalogové listy a třídní výkazy obsahovaly pouze dílčí nepřesnosti, které ukazují spíše na individuální pochybení jednotlivých vyučujících, než na nedostatky v instrukcích k vyplňování třídní dokumentace.

Ředitel školy účelně využívá odbornosti učitelů. Ve škole pracuje v současné době 39 pedagogických pracovníků. Podle sdělení ředitele školy tři z nich nezískali odbornou a pedagogickou způsobilost potřebnou pro výuku žáků základní školy podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, studují však učitelství pro základní školy na vysoké škole. Dvě pracovnice kvalifikované pro 2. stupeň dočasně pracují na 1. stupni. Důvodem je nedostatek pedagogických pracovníků se způsobilostí pro 1. stupeň základní školy. Pracovníci ve věkové skupině od 45 let do 55 let představují téměř 40 % všech pracovníků. Spolu s další věkovou skupinou pracovníků nad 55 let věku tedy ve škole převažují pracovníci s dlouholetou pedagogickou praxí, kteří mohou mladším kolegům předávat své pedagogické zkušenosti. Ve škole je v tomto školním roce zaměstnána pouze jedna pracovnice v důchodovém věku. Výchovná poradkyně vykonává funkci prvním rokem. Splňuje požadavky pro výkon této funkce. Získala odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na 2. stupni, má předepsanou pedagogickou praxi a vystudovala výchovné poradenství. Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo soustředěno hlavně na prohloubení odborných a metodických dovedností potřebných při výuce cizích jazyků.

Hospitační a kontrolní činnost vedení školy je od školního roku 1998-1999 dokumentována v záznamech z kontrolní činnosti. S hospitačními záznamy jsou vyučující seznamováni, což stvrzují svým podpisem na hospitačním záznamu.

Předložené faktury dokládají, že pro žáky 1. ročníku byly nakoupeny školní potřeby v předepsané výši 200,- Kč na žáka. Obdobný přehled o školních potřebách pro integrované žáky nebyl předložen.

Koncepce, plánování a organizace výchovně vzdělávacího procesu jsou na dobré úrovni. Organizační struktura umožňuje řízení školy. Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Kritéria hodnocení pracovníků jsou zveřejněna. Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře je vytvořen. Kvalita řízení je hodnocena jako dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 01/07/99-112 z 1. července 1999
- zakládací listina školy z 18. prosince 1995
- kopie rozhodnutí o uvedení do trvalého užívání čj. Výst. 1317/7 z 16. listopadu 1972
- kopie výpisu z katastru nemovitostí z 4. prosince 1995
- rozhodnutí krajského hygienika čj. 16 177/231.1/95 z 21. listopadu 1995
- rozvrhy žáků školy ve školním roce 1998-1999 a 1999-2000
- statistický výkaz zpracovaný z posledních dvou let
- záznamy z pedagogických rad

- protokoly z komisionálních zkoušek
- rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (včetně podkladů) v letech 1999 a 2000
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 3. ročníku školního roku 1999-2000
- organizační řád školy z 31. srpna 1998
- vnitřní řád pro pedagogické pracovníky z 31. srpna 1998
- materiál dohled nad žáky (bez data a podpisu)
- mravní řád školy (bez data a podpisu)
- poučení žáků o pravidlech bezpečného chování (bez data a podpisu)
- koncepce školy k 4. 5. 1998
- celoroční plán práce školy 1999-2000 a plán práce a kontrol na školní rok 1999-2000
- program na prevenci sociálně-negativních jevů a prevenci zneužívání návykových látek
- tematické plány zpracované pro školní rok 1999-2000
- plán výchovného poradce (bez data)
- kritéria pro přiznávání osobních příplatků a odměn

ZÁVĚR

Základní škola Ostrava-Mariánské Hory, Gen. Janka 1208 je celkově hodnocena v oblasti kvality vzdělávání v předmětech, jež byly hospitovány v průběhu orientační inspekce, jako škola velmi dobrá. Řízení školy má dobrou úroveň. Celkově je škola hodnocena v obou sledovaných oblastech jako velmi dobrá.

Inspekce nezjistila neefektivní nakládání s finančními prostředky. Finanční prostředky jsou využívány ve prospěch žáků a výchovně vzdělávacího procesu.

Zásadní pozitiva:

- velmi dobré umístění žáků v přírodopisných soutěžích a olympiádách

Doporučení:

- náplně práce třídního učitele doplnit o povinnost provádět pedagogickou diagnostiku
- předávat všechny případy porušení § 36 zákona č. 29/1984 Sb., přestupkové komisi Městského obvodu Mariánské Hory a Hulváky
- více pozornosti věnovat závěrečné části výuky (hodnocení a sebehodnocení dětí)
- v hodinách českého jazyka věnovat větší pozornost písemnému projevu žáků
- věnovat větší pozornost chování žáků v průběhu výchovně-vzdělávacího procesu, nepřehlížet projevy nekázně, vykřikování apod.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladislav Vančura	.....
Člen týmu	PaedDr. Miroslav Bialoň	.....
Člen týmu	PhDr. Lubomír Kratochvíl	.....
Člen týmu	Mgr. Václav Leikep	.....

V Ostravě dne 21. června 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. června 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Jaroslav Skoumal	.....
	..

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad ŠÚ Ostrava, Matiční 20, 729 00 Ostrava	2000-06-28	146 277/00-05 043
Zřizovatel Město Ostrava, Měst. obv. Mariánské Hory a Hulváky Přemyslovců 63, 709 36 Ostrava-Mariánské Hory	2000-07-17	146 301/00-05 043
Rada školy	není zřízena	---

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.